



## บทที่ 3

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหวังในชีวิตและการสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วยโรคเอดส์ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคมกับความหวังในชีวิตของผู้ป่วยโรคเอดส์ และหาความสามารถในการพยากรณ์ความหวังในชีวิตของผู้ป่วยโรคเอดส์ที่มารับคำปรึกษาในคลินิกปรึกษาสุขภาพ โรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีปัจจัยส่วนบุคคลและการสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวพยากรณ์ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

## ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นผู้ป่วย ซึ่งได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคเอดส์ที่มารับคำปรึกษาในคลินิกปรึกษาสุขภาพ โรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 โรงพยาบาล คือ วชิรพยาบาล โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลตากสิน โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ โรงพยาบาลหลวงพ่อกวี่ศักดิ์ โรงพยาบาลหนองจอกและโรงพยาบาลลาดกระบัง แต่เนื่องจากโรงพยาบาล 3 แห่งหลัง มีประชากรจำนวนน้อย จึงใช้โรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร 4 แห่งคือวชิรพยาบาล โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์เท่านั้น มีจำนวนประชากร 378 คน (จากสถิติในปี 2537) ซึ่งประชากรมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคเอดส์และมารับคำปรึกษาที่คลินิกปรึกษาสุขภาพหลังจากทราบผลเลือดว่าติดเชื้อโรคเอดส์แล้ว
2. อายุ 15-60 ปี

## กลุ่มตัวอย่าง

1. กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตาม Yamane (ประคอง วรรณสุด, 2535) เมื่อระดับความมีนัยสำคัญเป็น .05 ตามสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ  $n$  = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$N$  = ขนาดของประชากร

$e$  = ความคลาดเคลื่อน (ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างเท่าที่จะยอมรับได้ หรือความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการสุ่มเท่าที่จะยอมรับได้ คือ .05 )

จะได้กลุ่มตัวอย่าง 195 คน

2. หากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงพยาบาล

$$n_h = \frac{n \times N_h}{N}$$

เมื่อ  $n_h$  คือจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงพยาบาล

$n$  คือจำนวนประชากรในแต่ละโรงพยาบาล

$N_h$  คือจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย (195 คน)

$N$  คือจำนวนประชากรทั้งหมดของการวิจัย (378 คน)

ผลการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงพยาบาลดังนี้

โรงพยาบาล	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
วชิรพยาบาล	178	92
โรงพยาบาลกลาง	39	20
โรงพยาบาลตากสิน	120	62
โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์	41	21
รวม	378	195

3. กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบ Accidental Sample ในแต่ละโรงพยาบาลตามจำนวนที่คำนวณได้โดยเริ่มจากวชิรพยาบาล โรงพยาบาลกลาง โรงพยาบาลตากสิน และโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ตามลำดับ

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ อายุ เพศ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่ทราบผลว่าติดเชื้อเอชไอวี มีผู้อื่นทราบว่าติดเชื้อเอชไอวี สุขภาพในปัจจุบัน และภาวะที่ต้องรับผิดชอบ

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความหวังในชีวิตของผู้ป่วยโรคเอชไอวีซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับความหวังของ Dufault & Martocchio จำนวน 65 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อคำถามทางบวก จำนวน 57 ข้อ และข้อคำถามทางลบ จำนวน 8 ข้อ

1. ความหวังด้านอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ
2. ความหวังด้านความคิด จำนวน 10 ข้อ
3. ความหวังด้านพฤติกรรม จำนวน 15 ข้อ

- |                                   |              |
|-----------------------------------|--------------|
| 4. ความหวังด้านความผูกพัน         | จำนวน 10 ข้อ |
| 5. ความหวังด้านเวลา               | จำนวน 10 ข้อ |
| 6. ความหวังด้านสภาพการดำเนินชีวิต | จำนวน 10 ข้อ |

แบบวัดนี้เป็นชนิดมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Type Scale) มี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย ไม่เห็นด้วย

การให้คะแนน

ระดับความเห็น	คำถามทางบวก	คำถามทางลบ
	คะแนน	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5	1
เห็นด้วยมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
เห็นด้วยน้อย	2	4
ไม่เห็นด้วย	1	5

แบบสัมภาษณ์ความหวังที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีคะแนนตั้งแต่ 1-5 คะแนน แบ่งระดับความหวังออกเป็น 5 ระดับคือ

คะแนน 4.50-5.00	คะแนน	มีความหวังในระดับสูงมาก
คะแนน 3.50-4.49	คะแนน	มีความหวังในระดับสูง
คะแนน 2.50-3.49	คะแนน	มีความหวังในระดับปานกลาง
คะแนน 1.50-2.49	คะแนน	มีความหวังในระดับต่ำ
คะแนน 1.00-1.49	คะแนน	มีความหวังในระดับต่ำมาก

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์การสนับสนุนทางสังคมเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสัมภาษณ์การสนับสนุนทางสังคมของ ปริศนา นวลบุญเรือง และจากแนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมของ Sarafino จำนวน 25 ข้อ

- |                                     |             |
|-------------------------------------|-------------|
| 1. การสนับสนุนทางด้านอารมณ์         | จำนวน 8 ข้อ |
| 2. การสนับสนุนทางการได้รับการยอมรับ | จำนวน 6 ข้อ |



- |                                    |       |       |
|------------------------------------|-------|-------|
| 3. การสนับสนุนทางด้านวัตถุ         | จำนวน | 6 ข้อ |
| 4. การสนับสนุนทางด้านข้อมูลข่าวสาร | จำนวน | 5 ข้อ |

แบบวัดนี้เป็นชนิดมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Type Scale) มี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย ไม่เห็นด้วย

#### การให้คะแนน

ระดับความเห็น	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
ไม่เห็นด้วย	1

แบบสัมภาษณ์การสนับสนุนทางสังคมที่ผู้วิจัยจัดแปลงนี้มีคะแนนตั้งแต่ 1-5 คะแนน แบ่งระดับการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 5 ระดับคือ

คะแนน 4.50-5.00	คะแนน	มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูงมาก
คะแนน 3.50-4.49	คะแนน	มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง
คะแนน 2.50-3.49	คะแนน	มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับปานกลาง
คะแนน 1.50-2.49	คะแนน	มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับต่ำ
คะแนน 1.00-1.49	คะแนน	มีการสนับสนุนทางสังคมในระดับต่ำมาก

#### การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา กำหนดเกณฑ์ของความตรงว่า ข้อใดที่ผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ใน 10 ท่าน มีความเห็นตรงกัน ถือว่ามีความตรงตามเนื้อหา ข้อใดที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยจะนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

## การหาความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับ ผู้ป่วยโรคเอดส์ที่มารับคำปรึกษาในคลินิกรับปรึกษา สุขภาพที่มีลักษณะ เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาจำนวน 30 ราย แล้วนำมาคำนวณ หาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ทั้งชุดเท่ากับ 0.9192 แล้วนำแบบสัมภาษณ์ ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 195 ราย มาหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีการเดิมได้ค่า ความเที่ยง 0.9656

## การ เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับหัวหน้าคลินิกรับปรึกษาสุขภาพโรงพยาบาลวชิรพยาบาล เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วยโรคเอดส์ ที่มารับคำปรึกษาในคลินิกรับปรึกษาสุขภาพ พบว่า หัวหน้าคลินิกรับปรึกษาสุขภาพต้องการให้ผู้วิจัยผ่านการอบรมการให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย โรคเอดส์ก่อนจึงจะอนุญาตให้มาสัมภาษณ์ผู้ป่วยโรคเอดส์ได้
2. ผู้วิจัยเข้ารับการอบรมเรื่อง "การให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยโรคเอดส์" ร่วมกับ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร ณ ห้องอริกา โรงแรมเวียงใต้ ตั้งแต่วันที่ 27 มี.ค.-31 มี.ค. 2538 เวลา 8.00-16.00น รวมเป็นระยะเวลา 5 วัน
3. ทำหนังสือขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บริหารสูงสุดของโรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อขอ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วยโรคเอดส์ที่มารับคำปรึกษาในคลินิกรับปรึกษาสุขภาพ โรงพยาบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร
4. ผู้วิจัยพบหัวหน้าคลินิกรับปรึกษาสุขภาพ โรงพยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร แนะนำตัวเอง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้
5. ผู้วิจัยทำการนัดหมายกับหัวหน้าคลินิกรับปรึกษาสุขภาพ แล้วไปพบผู้ป่วยโดย หัวหน้าคลินิกรับปรึกษาสุขภาพเป็นผู้แนะนำผู้วิจัยกับผู้ป่วย จากนั้นผู้วิจัยแนะนำตัวเองอีกครั้ง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ แต่เนื่องจาก

ผู้ป่วยโรคเอดส์ไม่ต้องการเปิดเผยตนเอง และขาดความไว้วางใจผู้อื่นที่ไม่ใช่บุคลากรในคลินิก ผู้วิจัยจึงต้องแต่งแบบฟอร์มพยาบาลเช่นเดียวกับพยาบาลประจำคลินิกรับปรึกษาสุขภาพ และกล่าวกับผู้ป่วยว่าข้อมูลที่ได้นี้จะไม่ทราบว่าคุณเป็นผู้ป่วยเป็นใคร เพราะในแบบสัมภาษณ์จะไม่มีชื่อของผู้ป่วย ขอความร่วมมือในการตอบคำถามตามความเป็นจริง โดยผู้ป่วยมีสิทธิที่จะปฏิเสธในการให้ข้อมูลก็ได้ โดยการตอบรับหรือปฏิเสธของผู้ป่วยจะไม่มีผลใดๆต่อการดูแลรักษาที่ผู้ป่วยได้รับ

6. ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์สัมภาษณ์ผู้ป่วย โดยผู้วิจัยได้อธิบายถึงวิธีการตอบแบบสัมภาษณ์อย่างละเอียดและถ้าผู้ป่วยอ่านหนังสือออก ผู้วิจัยจะให้แบบสัมภาษณ์กับผู้ป่วยด้วยเพื่ออ่านทำความเข้าใจไปพร้อมกันขณะทำการสัมภาษณ์ จากนั้นทำการสัมภาษณ์ผู้ป่วยโดยผู้วิจัยเอง จะใช้วิธีอ่านข้อคำถามทีละข้อแล้วให้ผู้ป่วยตัดสินใจเลือกตอบข้อคำถาม โดยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกคำตอบและเปิดโอกาสให้ผู้ผู้ป่วยซักถามได้ในขณะตอบแบบสัมภาษณ์ ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ผู้ป่วยแต่ละรายนานประมาณ 1 ชั่วโมง การสัมภาษณ์เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 30 ตุลาคม 2538 ถึงวันที่ 29 ธันวาคม 2538 รวมทั้งสิ้น 45 วัน โดยทำที่โรงพยาบาลวชิรพยาบาล ในวันจันทร์ พุธ ศุกร์ และที่โรงพยาบาลกลาง ในวันอังคาร พฤหัสบดี เมื่อครบตามจำนวนที่กำหนดแล้ว จึงทำที่โรงพยาบาลตากสิน ในวันจันทร์ อังคาร พุธ และโรงพยาบาลเจริญกรุง-ประชารักษ์ ในวันพฤหัสบดี และวันศุกร์ ตามลำดับ

7. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์มาคิดคะแนนตามที่กำหนดไว้และนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาวิธีการทางสถิติ โดยมีการกำหนดคะแนนดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

อายุ	ใช้ตัวเลขจริงจากการสัมภาษณ์		
เพศ	ใช้ตัวแปรหุ่นคือ	เพศหญิง กำหนดให้เป็น 1 เพศชาย กำหนดให้เป็น 0	
สถานภาพสมรส	ใช้ตัวแปรหุ่นคือ	แต่งงานคู่อยู่ด้วยกัน กำหนดให้เป็น 1 อื่นๆ กำหนดให้เป็น 0	
การศึกษาชั้นสูงสุด	กำหนดคะแนนคือ	ไม่ได้เรียนหนังสือ กำหนดให้เป็น 1 ประถมศึกษา กำหนดให้เป็น 2 มัธยมศึกษา กำหนดให้เป็น 3 ป.ว.ช กำหนดให้เป็น 4 ป.ว.ส/ป.ว.ท กำหนดให้เป็น 5	



		ปริญญาตรี	กำหนดให้เป็น	6
		สูงกว่าปริญญาตรี	กำหนดให้เป็น	7
การประกอบอาชีพ	ใช้ตัวแปรหุ่นคือ	ประกอบอาชีพ	กำหนดให้เป็น	1
		ไม่ได้ประกอบอาชีพ	กำหนดให้เป็น	0
อาชีพ	ใช้ตัวแปรหุ่นคือ	รับราชการและรัฐวิสาหกิจ	กำหนดให้เป็น	1
		เอกชน	กำหนดให้เป็น	0
กลุ่มอาชีพ	ใช้ตัวแปรหุ่นคือ	รับจ้าง	กำหนดให้เป็น	1
		อื่นๆ(ค้าขาย เกษตรกร บริการ)	กำหนดให้เป็น	0
สถานภาพการทำงาน	ใช้ตัวแปรหุ่นคือ	เจ้าของกิจการและธุรกิจส่วนตัว	กำหนดให้เป็น	1
		ลูกจ้าง	กำหนดให้เป็น	0
รายได้ของตนเองโดยเฉลี่ยต่อเดือนกำหนดคะแนนเช่นเดียวกับรายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือนคือ				
		ไม่มีรายได้	กำหนดให้เป็น	1
		น้อยกว่า750 บาท	กำหนดให้เป็น	2
		750-1,500 บาท	กำหนดให้เป็น	3
		1,501-2,500 บาท	กำหนดให้เป็น	4
		2,501-5,000 บาท	กำหนดให้เป็น	5
		5,001-10,000 บาท	กำหนดให้เป็น	6
		10,001-20,000บาท	กำหนดให้เป็น	7
		มากกว่า20,000 บาท	กำหนดให้เป็น	8
ระยะเวลาที่ทราบว่าคุณคิดเชื่อเอคส์	ใช้ตัวเลขจริงจากการสัมภาษณ์			
มีผู้อื่นทราบว่าคุณคิดเชื่อเอคส์	ใช้ตัวแปรหุ่นคือ			
		มีผู้อื่นทราบว่าคุณคิดเชื่อเอคส์	กำหนดให้เป็น	1
		ตนเองทราบเพียงคนเดียว	กำหนดให้เป็น	0
สุขภาพในปัจจุบัน		กำหนดคะแนนคือแข็งแรง	กำหนดให้เป็น	4
		ป่วยบางครั้ง	กำหนดให้เป็น	3
		ป่วยบ่อย	กำหนดให้เป็น	2
		ป่วยเป็นประจำ	กำหนดให้เป็น	1



ภาวะที่ต้องรับผิดชอบ

ใช้ตัวแปรหุ่นคือ

มีภาวะที่ต้องรับผิดชอบ

กำหนดให้เป็น 1

ไม่มีภาวะที่ต้องรับผิดชอบ

กำหนดให้เป็น 0

### วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทำได้โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (statistical package for the social sciences) โดยทำการวิเคราะห์ตามลำดับประเภทดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลนำมาแยกประเภทและวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลความหวังในชีวิต และการสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วยโรคเอดส์ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การสนับสนุนทางสังคมกับความหวังในชีวิตของผู้ป่วยโรคเอดส์ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)
4. วิเคราะห์ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความหวังในชีวิตของผู้ป่วยโรคเอดส์โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบย้อนกลับ (Backward Elimination)

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย